

چرا سیاست ترامپ در مورد ایران جواب نمی‌دهد؟

خروج سرمایه از بخش تولید؛ زنگ خطری برای آینده

تخفیف آدان به استقلال برای تمدید قرارداد

کدام داروها باعث افزایش حساسیت به نور خورشید می‌شوند؟

یوسف تیموری در تلویزیون استعدادیابی می‌کند

سرمقاله

شکست د کترین امنیتی

عربستان؛

«توافق مکه» و افشای ۳ حقیقت قابل تامل

سامان سفالگر / گروه تحریریه Naslefarda@gmail.com

به تازگی شاهد وقوع یک تحول معنادار در منطقه غرب آسیا بوده‌ایم. ماجرا از این قرار است که سران سه کشور عربستان سعودی، ترکیه و پاکستان، با حضور در شهر مکه، یک پیمان دفاعی مشترک را به امضا رسانده‌اند که بر پایه یکی از بندهای مهم آن، حمله به هر کدام از کشورهای عضو به معنای حمله به سایرین خواهد بود و اعضا موظف به حمایت و دفاع از یکدیگر هستند. تنها اندکی پس از امضای این پیمان که به توافق مکه مشهور شده، شاهد طرح تحلیل و تفسیرهای مختلف با محوریت آن بوده و هستیم. با این همه، این توافق در بطن خود ۳ نکته قابل تامل را افشا کرده است. اول اینکه عربستان سعودی به زعم خود از رهگذر توافق دفاعی با ترکیه و پاکستان سعی دارد موقعیت امنیتی متزلزل خودش را بهبود بخشد. در روزهای اخیر و در پی اقدام تجاوزکارانه رژیم سعودی در حمله به چند پایگاه حشدالشعبی در خاک عراق که به شهادت ۲۰ رزمنده منجر شد، مقاومت اسلامی عراق وعده داد که خیلی زود انتقام خون این شهدا را خواهد گرفت. مسأله‌ای که به یک نگرانی اساسی برای رژیم سعودی تبدیل شده است. حال در این فضا، سعودی‌ها به زعم خود از رهگذر اقداماتی نظیر انعقاد توافق مکه سعی دارند تا حدی برای خودشان حاشیه امنیت ایجاد کنند. در عین حال، حرکت عربستان به سمت توافقاتی نظیر توافق مکه نشان می‌دهد تا چه اندازه تضمین‌های امنیتی آمریکا برای سعودی‌ها بی‌اهمیت شده و روابط امنیتی دو طرف رو به ضعف نهاده است. مسأله‌ای که از چشم‌اندازی کلان، از دست برتر جبهه مقاومت در تقابل با رقیبا و مخالفان خود در غرب آسیا حکایت دارد. نکته دوم اینکه تقریباً اغلب ناظران و تحلیل‌گران اجماع نظر دارند که کشورهای ترکیه و پاکستان، در صورت وقوع هرگونه حمله به عربستان، حاضر به دفاع از این کشور نیستند و صرفاً همکاری‌های خود را برپا می‌دارند و اطلاع‌رسانی و لجستیکی محدود می‌کنند. دلیل هم روشن است زیرا هم پاکستان و هم ترکیه با مشکلات عدیده امنیتی و سیاسی و اقتصادی دست به گریبان هستند و حاضر نیستند این مشکلات را چندبرابر افزایش دهند. در این میان، عده‌ای معتقدند انکارا و اسلام آباد، نیم‌نگاهی جدی به دوشیدن عربستان سعودی از طریق توافقاتی همچون توافق مکه نیز دارند. چندین دهه آمریکایی‌ها، رژیم سعودی را در ازای ارائه تضمین‌های واهی امنیتی دوشیدند و اکنون بازگرانی نظیر ترکیه و پاکستان همین دستورکار را دنبال می‌کنند. و در نهایت نکته سوم اینکه عربستان سعودی سالیانه بیش از ۷۰ میلیارد دلار در حوزه نظامی و امنیتی هزینه می‌کند با این حال با کوچکترین اتفاقی، ناچار به گدایی امنیت از سایر کشورها و بازیگران است. این موضوعی نیز در بطن خود حامل یک پیام مهم است و آن هم این مسأله می‌باشد که تکیه کردن صرف به دیگران در حوزه نظامی و امنیتی بسیار غلط است و البته که بودجه‌های سنگین نظامی از سوی کشورها نظیر لزوماً به معنای ایجاد امنیت پایدار برای آن‌ها نیست. آنچه واضح است، توافق مکه هرچه باشد، نمودی از حرکت رو به جلوی سعودی‌ها نیست بلکه آن را باید جلوه‌ای عینی از شکست د کترین امنیتی رژیم عربستان در نظر گرفت.

رئیس جمهور در دومین نشست خبری‌اش در ۱۷ مرداد ماه

مصلحتی بالاتر از انسجام نیست

خبر روز

توافق مکه؛ پناهندگی سه قدرت به یک ائتلاف

مریم عمادی / گروه تحریریه Naslefarda@gmail.com

در بحبوحه جنگ تمام عیار میان آمریکا و ایران، روز جمعه سه کشور عربستان، پاکستان و ترکیه پیمان دفاعی مشترک در شهر مکه به امضا رساندند که در محافل سیاسی با عناوینی چون پیمان مکه یا ناتوی اسلامی شناخته می‌شود. امضای توافق مکه نشان دهنده اراده سه کشور برای ایجاد بلوکی نظامی-سیاسی فراتر از پیمان‌های سنتی است که می‌تواند نظم امنیتی منطقه را دستخوش تغییر کند. اگرچه زبان آن بر همکاری‌های دفاعی متمرکز است اما در عمل محوریت مقابله با تهدیدات مشترک به ویژه تروریسم و مداخلات فرامنطقه‌ای را دنبال می‌کند.

اجتماع ظرفیت‌ها در یک پیمان دفاعی

پیمان مکه که با حضور محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی، رجب اردوغان رئیس جمهور ترکیه و شهباز شریف نخست وزیر پاکستان منعقد شد را باید پاسخی به سه مؤلفه دانست: نخست ناامیدی ریاض از حمایت‌های همه جانبه واشنگتن در بحران‌های امنیتی و شکستن فشارها و حملات یمن، دوم جاه طلبی آنکارا برای ایفای نقش ژئوپلیتیک مستقل، و سوم نگرانی اسلام آباد از خلأ قدرت در همسایگی غربی خود. هم زمانی این پیمان با کاهش نقش آمریکا در خلیج فارس، می‌تواند به بازیابی اتحادها، بیابانجامد. مهم ترین بند توافق مکه تأکید دارد که هرگونه حمله مسلحانه به هر یک از سه دولت، حمله به همه آنها تلقی خواهد شد. پیمان مذکور که در واقع نسخه‌ای از ماده ۵ پیمان ناتو بود نشان می‌داد که پاکستان به عنوان تنها کشور مسلمان دارای سلاح هسته‌ای، امنیت عربستان را تضمین می‌کند و ریاض نیز با سرمایه گذاری‌های خوداز توان دفاعی اسلام آباد حمایت می‌نماید. همچنین ترکیه به عنوان عضو ناتو با دومین ارتش بزرگ این ائتلاف و صنعت دفاعی پیشرفته به ویژه حوزه پهپادها به دو قدرت دیگر کمک خواهد کرد. با این حال بر خلاف ناتو که مکانیسم عملیاتی مشخصی برای واکنش به حملات دارد، پیمان مکه جزئیات چندانی در مورد نحوه پاسخ دهی یا تعهدات نظامی ارائه نداده است.

واقعیت‌های شکننده پیمان مکه

پیمان دفاعی سه جانبه مکه بیش از آنکه یک پیمان دفاعی دسته جمعی به حساب آید با توجه به مختصات امنیتی و سیاسی طرف‌های آن، یک پیمان تشریفاتی با هدف افزایش قدرت ژنی طرف‌ها در معادلات جدید منطقه‌ای (به ویژه برای عربستان در برابر یمن) به حساب می‌آید. اما مهم ترین چالش‌های ساختاری این پیمان عبارت است از: ۱- اختلافات سنتی و ریشه دار میان ترکیه و عربستان به ویژه در موضوعات جهان اسلام، ۲- محدودیت‌های پاکستان برای ورود به درگیری‌های منطقه‌ای به دلیل تنش هم زمان با هند و افغانستان؛ ۳- وابستگی شدید اقتصادی، نظامی و امنیتی برخی اعضا به آمریکا. مهم ترین چالش پیمان، تفاوت اولویت‌های امنیتی اعضای پیمان است. مسئله این است که این سه کشور تعریف واحدی از تهدید ندارند و منافع آنها در همه پرونده‌های منطقه‌ای همسو نیست. اگرچه پاکستان و ترکیه روابط نزدیکی با عربستان دارند اما نه توان و تمایل ورود به تقابل نظامی با ایران، عراق و یمن را ندارند. اختلافات اساسی آنکارا و ریاض در پرونده‌هایی مانند لبنان و تحولات منطقه‌ای نیز نشان می‌دهد که روابط آنها به معنای همسویی کامل راهبردی نیست. از این رو آینده توافق بیش از آنکه به قدرت نظامی سه کشور وابسته باشد، به میزان توانایی آنها به مدیریت اختلافات سیاسی داخلی این ائتلاف بستگی خواهد داشت.

نسل فردا

آدرس پیچ ایلتا نسل فردا: @naslefardaonline

نسل فردا در شبکه های اجتماعی دنبال کنید

ثبت و سفارش آنلاین آگهی مفقودی کلیه مدارک

سامانه آگهی: www.agahinaslefarda.ir

ارسال رایگان روزنامه به آدرس شما

شماره تماس: ۰۹۳۰۱۶۳۸۳۴۶

سقوط آزاد جمعیت ایران

از اوج باروری در دهه ۶۰ تا نقطه صفر در سال ۱۴۲۰

